

Pijnlijke lachspiegel voor veelkoppig pubermonster

REPORTAGE

De eigenzinnige theatermaker Jetse Batelaan probeert het verplichte kunsttje van scholieren te persifleren. Dat leidt soms tot pijnlijke momenten.

Van onze medewerkster
Annette Embrechts

ROTTERDAM Tussen de gymtouw, de klimwand en de basket zetten vijf toneelspelers simpele pasjes. Ze dragen kroontjes, kragen en pofmouwen. En ze draaien lichtjes om hun as. Dan barsten ze gestileerd in lachen uit: 'Ha-ha-ha, Wij Zijn Toneelspelers. Wij Spelen Toneel!' Alsof ze hoon over zich willen afroepen.

Die krijgen ze dan ook. Jongens op de voorste bank in de gymzaal van het Thorbecke College in Rotterdam gnifelen. Een stel meiden roept spottend 'Oh wat knap!', als de groep weer eenvoudige dansstapjes zet. Moeten ze dit serieus nemen? Of worden ze in de maling genomen?

De eigenzinnige regisseur Jetse Batelaan is bewust uit op die verwarring. Voor het eerst maakt hij bij Theatergroep MAX een voorstelling voor publiek vanaf 14 jaar. Pubers, niet de gemakkelijkste doelgroep. Batelaan wilde scholieren niet tegemoetkomen, zoals bij veel jongerenproducties, door hen 'een powershot te geven met een energieke danstheater-voorstelling'.

Hij hoopt hen juist te confronteren met het ultieme schrikbeeld van abstract toneel: kunst die zich nergens toe verhoudt, die zijn bestaansrecht in zichzelf vindt en waaraan jongeren niet zijn gewend, door hun dagelijkse onderdompeling in het realisme van televisie. Om hen vervolgens met een poëtisch concert van ingenieus verstopte mobiele telefoons langzaam uit hun weezin los te weken, zich te laten verbinden met de persiflage op de gymvloer en zo te laten zien dat theater ook een (lach)spiegel kan zijn.

Uiteindelijk eindigt *Toneel, een mieterig sprookje met oogschaduw en gekleurd licht* in een hilarisch atonaal

zangoptreden voor een (nagespeeld) verliefd stelletje dat met kingsize CJP-passen korting krijgt. Een van hen is allochtoon, tot vreugde van de zangeres achter de kassa. 'Voor een puber kan verplicht toneelbezoek echt een bezoeking zijn', zegt Batelaan. 'Ik wil hun eerst dat clichébeeld geven, om vervolgens de komische kant te laten zien: wij nemen onszelf ook niet altijd even serieus.'

Eerder oogste Batelaan met eenzelfde procedé groot succes bij 8-plussers, die vaak denken dat theater saai is, en bij 10-plussers. Maar, geeft hij eerlijk toe, op de groep van pubers heeft hij zich verkeken. 'Als er alleen maar scholieren in de gymzaal zitten, winnen zij het door groepsvorming. Dan worden ze melig en blijven ze zich afzetten, de houding waarin ze goed zijn getraind.'

'Terwijl ik juist de bedoeling van de voorstelling open probeer te houden, zodat ze niet weten waartegen ze zich moeten afzetten. En er hopelijk een moment komt dat ze gaan lachen en het mooi durven vinden. Bij een gemengd publiek, jong en oud, lukt dat wel. Dan heb je geen veelkoppig pubermonster tegenover je.'

Ook mist Batelaan in een lichte gymzaal de magie van het toneelduister. Docenten kunnen het nog erger maken, is gebleken. 'Die staan op om hen tot de orde te roepen. Dat is olie op het vuur.'

Een meisje vraagt na afloop aan de regisseur 'of hij de voorstelling soms komisch bedoeld heeft'. Batelaan: 'Pijnlijk. Ze snapt de ironie niet. Ik persifleer een verplichte toneelervaring, maar ik wil ze ook de schoonheid laten zien. Tegen mijn principe in ga ik docenten en leerlingen op scholen toch voorbereiden op wat hen te wachten staat.'

Toneel, een mieterig sprookje met oogschaduw en gekleurd licht door MAX.XXXL. Vanaf 14 jaar. Regie: Jetse Batelaan.

Theater voor scholieren: 'Ha-ha-ha, Wij Spelen Toneel!'

Foto Joep Lennarts